

Серга Дар'я Олександрівна

студентка 3-го курсу

ННІ права та інноваційних технологій

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

Навчальний керівник:

д.ю.н., професор, Заслужений юрист України

Наливайко Лариса Романівна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Шлях України до започаткування європейських стандартів захисту прав людини розпочався з ратифікації 1997 року Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Україна взяла на себе обов'язок дотримуватись положень Конвенції та безпосередньо виконувати рішення ЄСПЛ, який є одним із найефективніших органів щодо контролю за дотриманням основних прав і свобод людини, закріплених у Конвенції.

Для того, щоб на практиці реалізувати положення Конвенції, яке закріплює що держави-учасниці зобов'язуються виконувати остаточне рішення ЄСПЛ у будь-якій справі, де вони є сторонами (ст. 46) 23 лютого 2006 року було прийнято Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Законом було визначено систему інструментів та механізмів, спрямованих на виконання рішень ЄСПЛ. Відповідно до ст. 2, вищезазначеного закону, рішення ЄСПЛ є обов'язковими для виконання Україною. В свою чергу ст. 17 містить норму, згідно з якою суди мають застосовувати під час розгляду справ Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права [1].

Вітчизняні автори, які аналізують місце рішень ЄСПЛ в національній правовій системі, по-різному обґрунтовують важливість використання практики даного органу. На думку В.А. Завгороднього, «рішення Європейського суду з прав людини за своїм правовим змістом є елементом судової практики, яка є унікальним джерелом права прецедентного типу, ядром якого є правова позиція та під час прийняття якого вирішується конкретна справа й здійснюється офіційне тлумачення норм Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод» [2, с. 22].

Проблематика застосування рішень ЄСПЛ в національному судочинстві полягає в тому, що суди не забезпеченні перекладом повних текстів рішень. А відповідно до ст. 18 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди мають використовувати офіційний переклад рішень ЄСПЛ, який надрукований в офіційному виданні, або за відсутності перекладу – оригінальний текст [1].

Не менш важливим є питання щодо офіційного перекладання рішень ЄСПЛ у справах, в яких Україна не була стороною, оскільки здебільшого такі рішення не мають офіційного перекладу. У справах щодо України, офіційні переклади рішень друкуються в Офіційному віснику України та публікуються на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України. В національному законодавстві не існує жодного застереження щодо того, що українські суди мають застосовувати рішення ЄСПЛ лише в справах проти України. Проте переклад рішень ЄСПЛ у справах проти інших держав Міністерство юстиції України не забезпечує. Через цю проблему суди змушені звертатися до оригінальних текстів рішень ЄСПЛ. У такому випадку коректність перекладу засвідчується нотаріусом або спеціалізованою фірмою. Але судді не завжди мають змогу перевірити відповідність такого перекладу оригінальному тексту [3].

Виходячи з цього постає ще одна проблема – неосвіченість деяких суддів у знанні іноземної мови. Отже, практика офіційного перекладання рішень

ЄСПЛ виключно для рішень у справах проти України досить звужує використання рішень ЄСПЛ в адміністративному судочинстві. Задля вирішення цієї проблеми варто створити спеціальний реєстр, де будуть зібрані офіційні переклади рішень ЄСПЛ, як щодо України так і щодо інших держав-учасниць Конвенції. Також потрібно забезпечити їх розміщення на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України.

Отже, на сьогоднішній день проблемними аспектами застосування рішень ЄСПЛ в адміністративному судочинстві безпосередньо є: недоступність рішень ЄСПЛ для українських судів; відсутність чіткого розуміння правового змісту рішень ЄСПЛ, яке призводить до некоректного використання практики ЄСПЛ в адміністративному судовому процесі; відсутність необхідних навичок застосування практики ЄСПЛ серед фахівців. Виходячи з цього, українському законодавству потрібно як найшвидше вирішити цю проблему, оскільки вона порушує правильний механізм використання рішень та практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві. Для того, щоб цю проблему виправити, потрібно створити спеціальний реєстр офіційних перекладів рішень ЄСПЛ та забезпечити безпосередню публікацію їх на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України.

Список використаних джерел

1. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV: зі змінами та доп. станом на 2 грудня 2012 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2006. № 30. Ст. 260;
2. . Завгородній В. А. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 15. Т. 1. С. 19–22.
3. Задихайло О. А. Деякі проблеми застосування рішень Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України / О. А. Задихайло //

Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Сер.: Право. – 2021. – Вип. 33. – С.15–22.